Ympäristövaliokunta 08.09.2025

Asia: U 37/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/1119 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki)

EU:n ilmastolain muuttaminen

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleiset kommentit

Bioenergia ry on tukenut EU:n 2040-ilmastotavoitteen asetannan osalta johdonmukaista etenemistä kohti vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitetta. Energiakriisistä ja sodasta huolimatta EU:lla ei ole varaa vaarantaa pitkän aikavälin hiilineutraaliustavoitettaan, vaan sitä kohti tulee edetä määrätietoisesti myös keskipitkällä aikavälillä.

Viimeaikaisten tietojen[1] valossa EU:lla on huomattavia vaikeuksia etenkin maankäyttösektorin (LULUCF) tavoitteensa kanssa (310 Mt hiilinielu 2030). Myös esimerkiksi uusiutuvan energian lisäysvauhti ei tällä hetkellä ole riittävä vuotta 2030 koskevan tavoitteen saavuttamiseksi: uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta oli vuonna 2023 vasta 24.5 %, kun sen pitäisi EU:n tavoitteiden mukaisessa kehityksessä olla yli 42,5 %:ssa vuonna 2030. Jos EU:n uusiutuva energian osuus kasvaa yhtä nopeasti kuin 2022-2023 (viimeisin tilasto), EU saavuttaa 35 % osuuden vuoteen 2030 mennessä ja 50 % 2040 mennessä. Komission vaikutusarviossa 2040 tavoitteen (90 %) saavuttamiseksi on hahmoteltu, että uusiutuvan energian osuuden tulisi 2040 olla 75 %. Sen saavuttamiseksi uusiutuvan energian osuuden tulisi kasvaa kaksi kertaa nopeammin kuin 2022-2023 joka vuosi aikajaksolla 2023-2040. On myös keskeistä tunnistaa, että vuotta 2030 koskevien EU-tavoitteiden saavuttaminen on komission oman arvion mukaan tärkeä mahdollistaja 90 % päästötavoitteelle vuonna 2040.

Bioenergia ry katsoo, että 2030-luvulla tulisi mahdollistaa rajallinen kansainvälinen kaupankäynti päästöyksiköillä Pariisin sopimuksen artiklan 6 mukaisesti ja soveltuvien

[1] Ks. EEA 2025.

yksiköiden hyödyntäminen myös EU:n sisäisiin velvoitteisiin. Tämä voidaan toteuttaa 2036 alkaen komission esityksen mukaisesti.

Bioenergia ry tukee hiilenpoistojen sertifiointikehikon (Carbon Removals and Carbon Farming, CRCF) mukaisten pysyvien hiilenpoistoratkaisujen (BECCS, DACCS ja biohiili, BCR) tuottamien yksiköiden sisällyttämistä päästökaupan piiriin. Päästökauppa mahdollistaa yksityisen pääoman vivuttamisen ja järjestelmä on tuttu markkinaosapuolille. Päästökaupassa on lisäksi jo toimiva ja likvidi jälkimarkkina. Lisäksi integraatiolla kannusteet pysyvien hiilenpoistojen edistämiseksi muodostettaisiin EU-tasolla, eikä laajamittaista toimintaa rakennettaisi erilaisten kansallisten mekanismien varaan. Pysyvien hiilenpoistojen ratkaisut ovat myös luonteeltaan lähellä päästökauppasektorin toimintaa. Pysyvien hiilenpoistojen integroinnin osalta on olemassa useita mekanismeja, joilla voidaan hallita päästövähennysten lykkääntymisen riskejä, pääasiassa tarjontaa ja kysyntää säätelemällä. Tällaisia mekanismeja ovat esimerkiksi määrälliset rajat järjestelmään sisällytettävien poistojen kokonaismäärille tai laadulliset rajoitukset poistomenetelmiin. Poistoyksiköiden sisällyttäminen tulee tehdä asteittain, yksiköiden määrille asetetuin rajoin ja järjestelmän piiriin tulee hyväksyä vain pysyvät hiilenpoistot.

Yksityiskohtaiset kommentit

<u>90 % tavoitteelle asetetut ehdot</u>
On perusteltua, että valtioneuvosto asettaa ehtoja 90 % tavoitteen hyväksymiselle. Pidämme kaikkia ehdoiksi asetettuja periaatteita tärkeinä. Kiinnitämme huomiota siihen, että ilmastolain päivityksessä esitetty ohjeistus (artikla 4.4.) komission jatkovalmistelulle vuodelle 2026 on kansainvälisten yksiköiden ja teknologisten nielujen käyttöä lukuun ottamatta hyvin pitkä ja yleisluontoinen. Se antaa komissiolle runsaasti mahdollisuuksia tulkita ohjeistusta eri suuntiin ilman täsmällisiä periaatteiden ilmauksia. Komission esityksessä tekniset nielut yhdistetään nimenomaan EU päästökauppaan (artikla 4.4 b). Näkemyksemme mukaan voisi olla hyödyllistä mahdollistaa tekniset nielut myös ainakin jakelijoiden päästökaupan (ETS2) ja/tai taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamiseen.

<u>Kansainvälisten yksiköiden käytön mahdollistaminen</u>
Kansainvälisten yksiköiden käytön mahdollistaminen ei välttämättä tarkoita käyttöä, vaan kyse on optiosta. Siten tuemme komission ehdotusta, jossa selkeästi rajattu määrä (prosenttiluvussa tulee olla neuvotteluvaraa) hyvälaatuisia päästöyksiköitä mahdollistetaan osana 2040-tavoitetta. Minimivaatimuksena yksiköiden tulee täyttää Pariisin ilmastosopimuksen osapuolikokousten asettamat ohjeet ja laatuvaatimukset.

Ehdotus päästöyksiköiden käytön rajaamisesta päästökaupan (ETS1) ulkopuolisiin sektoreihin on hyväksyttävä. Päästöjen vähentämiseen liittyvän yhteistyön mahdollistaminen laajentaa EU:n vaikutusmahdollisuuksia rajojensa ulkopuolella ja edesauttaa eurooppalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä sekä parantaa EU:n ilmastopolitiikan kustannustehokkuutta vähentämällä riskiä erittäin korkeista päästövähennyskustannuksista.

Valtioneuvosto korostaa varovaisuutta pohdittaessa kansainvälisten yksiköiden käyttöä ja pyrkii siihen, että investoinnit ilmastotoimien edistämiseksi kohdistuisivat myös jatkossa etupäässä unionin alueelle. Toisaalta kannassa hyväksytään ehdotus siitä, että EU:n vuoden 2040 tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnettävien 6 artiklan yksiköiden määrä voisi vastata kolmea prosenttia EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. Kannassa voidaan hyväksyä myös komission ehdotuksesta poikkeava – joko matalampi tai korkeampi - mahdollisuus yksiköiden käyttömääräksi. Valtioneuvosto ottaa lisäksi kantaa siihen, kuinka paljon ja missä tilanteessa jäsenmaiden tai yritysten tulisi yksiköitä käyttää. ”tulisi ohjauksen… johtaa mahdollisimman niukkaan yksiköiden käyttöön” ja ”ensisijaisesti 6 artiklan yksiköitä tulisi käyttää tilanteessa, jossa EU:n 2040 ilmastotavoite uhkaisi muutoin jäädä kustannustehokkaasti saavuttamatta.”

Bioenergia ry toteaa, että kansainvälisen päästökaupan käyttömahdollisuus perustuu Pariisin ilmastosopimuksen artiklaan 6 ja sen tulisi siten olla myös EU:n käytössä. Käyttömahdollisuuteen liittyvien sääntöjen tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä. Valtioneuvoston kannassa ei tulisi esimerkiksi pyrkiä minimoimaan käyttömäärää tai määrittämään missä tilanteessa käyttö on suotavaa sen jälkeen, kun käyttömahdollisuuden yläraja on EU:n ilmastolaissa asetettu. Kiinnitämme huomiota perusmuistion pääasiallisessa sisällössä kuvattuihin hyvin erilaisiin komission esityksessä kuvatun 3 %:n ylärajan tulkintamahdollisuuksiin. Keskeistä jatkoneuvotteluissa on, että kansainvälisten yksiköiden käyttömahdollisuuden yläraja ja sallitut sektorit ovat yksiselitteisesti määriteltyjä ja että komissio ja kaikki jäsenmaat tulkitsevat sovittavan tekstin samalla tavalla.

Esitämme edellä kuvatun perusteella kantaan seuraavaa muutosehdotusta:
” Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotuksen siitä, että EU:n vuoden 2040 tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnettävien 6 artiklan yksiköiden määrä voisi vastata kolmea prosenttia EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. ~~**Valtioneuvosto korostaa, että vaikka 6 artiklan yksiköiden käyttö voi hyvin toteutettuna parantaa tavoitteen kustannustehokasta saavuttamista, tulisi ohjauksen olla mahdollisimman selkeää ja johtaa mahdollisimman niukkaan yksiköiden käyttöön, jotta investoinnit ilmastotoimien edistämiseksi kohdistuisivat myös jatkossa etupäässä unionin**~~

~~**alueelle.**~~ Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä eurooppalaiseen ilmastolakiin myös komission ehdotuksesta poikkeavan mahdollisuuden yksiköiden käyttömääräksi. ~~**Lisäksi neuvottelutilanteen edellyttäessä voidaan tuoda esille, että tässä vaiheessa valtioneuvosto katsoo, että ensisijaisesti 6 artiklan yksiköitä tulisi käyttää tilanteessa, jossa EU:n 2040 ilmastotavoite uhkaisi muutoin jäädä kustannustehokkaasti saavuttamatta.**~~"

Bioenergia ry
Harri Laurikka
toimitusjohtaja

Lisätiedot: harri.laurikka@bioenergia.fi / 040 1630 465